

תורה שבעל פה

בית, חינוך ומשפחה – שאלון לעולים חדשים

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעה וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.
פרק ראשון – (16×4) – 64 נקודות
פרק שני
א: – (12×3) – 36 נקודות
פרק שלישי
סך הכול – 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: מילון עברי-לועזי / לועזי-עברי

ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון (64 נקודות)

ענה על ארבע מן השאלות 1-5 (לכל שאלה – 16 נקודות).

1. יצר ויצירה

א. הרב יוסף צבי רימון כתב: "שימוש במגע... עם נשים אחרות - פרט לכך שיש בו קשר לא נכון ולא מתאים...

הרי שיש בכך הפסד... של דבר חשוב כל כך" (צבא כהלכה, עמ' 260).

מהו ההפסד שעליו מדובר בציטוט זה? (6 נקודות)

ב. (1) מהו איסור ייחוד?

(2) לפניך שלושה מקרים שבהם הייחוד מותר: "פתח פתוח", "בעלה בעיר", "שומר".

הסבר שניים מן המקרים, וכתוב את סיבת ההיתר בכל אחד מן המקרים שהסברת.

(10 נקודות)

2. מתי להינשא?

א. במשנה נאמר: "בן שמונה עשרה לחופה" (אבות, פרק ה', משנה כ"א).

הסבר גורם אחד המשפיע על דחיית גיל הנישואין בימינו. (4 נקודות)

ב. (1) "הרהורי עבירה קשין מעבירה" (יומא, כט, ע"א).

כתוב טעם אחד לקביעה זו.

(2) הסבר כיצד "הרהורי עבירה" משפיעים על ההחלטה מתי להינשא.

(6 נקודות)

ג. הרב אליקים לבנון כתב משל על אילנות כדי להסביר מהו השלב המתאים לנישואין.

הסבר את המשל ואת הנמשל. (6 נקודות)

3. קידושין ונישואין

א. (1) מהי "חופה"? כתוב הסבר אחד.

(2) כדי לזכור את ירושלים בשעת החופה נהגו כמה מנהגים. כתוב שניים מהם.

(7 נקודות)

ב. (1) לפי מנהג קהילות אשכנז, כתוב מהו "חדר ייחוד", וציין באיזה שלב בחתונה החתן והכלה הולכים

אל חדר הייחוד.

(2) כתוב את שני התנאים הנדרשים כדי לברך "שבע ברכות" בשבעת ימי המשתה שלאחר החתונה.

(9 נקודות)

4. בניית הבית

א. (1) "לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו..." (בבא מציעא, נט, ע"א).

על פי המשך הגמרא, מהו הטעם לדברים אלה?

ב. (2) "דריש רבי עקיבא: איש ואישה, זכּוּ - שכינה ביניהן" (סוטה, יז, ע"א).

כתוב פירוש אחד למילה "זכו".

(8 נקודות)

ג. ציין שני סוגים של אלימות בין בני זוג מלבד אלימות פיזית, וכתוב דוגמה אחת לכל אחד מן הסוגים שצינת

(סך הכול - שתי דוגמאות). (8 נקודות)

5. חובות ביחסי הורים וילדים

א. (1) כתוב דוגמה אחת למצוות כיבוד אב ואם ודוגמה אחת למצוות מורא אב ואם.

(2) כתוב טעם אחד למצוות כיבוד אב ואם.

(7 נקודות)

ב. הרב חיים דוד הלוי כתב:

"עיקר חינוך הבנים אינו בדברים בלבד או בזה שירכוש להם לולב, טלית ותפילין" (קיצור שולחן ערוך, מקור חיים).

אם כן, מהו עיקר החינוך, לדעתו? (3 נקודות)

ג. הרבנים הראשיים התנגדו לשיטת חינוך מסוימת של הורים.

(1) מהי שיטת החינוך הזאת?

(2) מהי שיטת החינוך הנכונה על פי הרבנים הראשיים?

(6 נקודות)

עליך לענות על פרק שני או על פרק שלישי, לפי התכנים שלמדת.

פרק שני (36 נקודות)

אם למדת **פרקים א'–י"א מן החוברת**, ענה על שלוש מן השאלות 6–10 (לכל שאלה – 12 נקודות).

6. מחויבויות שבין איש לאשתו

- א.** מהו הטעם לכתיבת הכתובה? (3 נקודות)
- ב.** (1) מהו הסכום שנכתב בכתובה של בתולה, ומהו הסכום שנכתב בכתובה של אלמנה?
 (2) מהי הסיבה להבדל בין הסכומים?
 (7 נקודות)
- ג.** כיצד נוהגים בתי הדין בימינו בנוגע לחלוקת הרכוש בין בני הזוג לאחר גירושין? (2 נקודות)

7. מצוות עונה

- א.** (1) מהי מצוות עונה, ומדוע היא נקראת כך?
 (2) הסבר את החשיבות של מצווה זו.
 (8 נקודות)
- ב.** כתוב הבדל בין החיבור של זכר ונקבה אצל בעלי חיים ובין החיבור בין איש לאשתו. (4 נקודות)

8. טומאה וטהרה

- א.** בגמרא כתוב: "אמר רבי זירא: בנות ישראל החמירו על עצמן...".
הסבר מהי חומרה זו, וכתוב את הטעם שלה. (5 נקודות)
- ב.** מה הם "שבעה נקיים", ומה האישה צריכה לעשות בימים אלה? (4 נקודות)
- ג.** מדוע חשוב להפנות "שאלת רב" בענייני אישות לרב שמכיר את בני הזוג? (3 נקודות)

9. כיסוי ראש

- א.** (1) מהי "דת משה", ומהי "דת יהודית"?
 (2) מהו סוג כיסוי הראש הנדרש על פי "דת משה", ומהו סוג כיסוי הראש הנדרש על פי "דת יהודית"?
 (9 נקודות)
- ב.** יש מקומות שבהם נשים נשואות נוהגות לצאת לרשות הרבים בלי כיסוי ראש.
 מה יהיה הדין בנוגע לחובת כיסוי ראש לאישה נשואה במקומות אלה? (3 נקודות)

10. שאלות קצרות

ענה בקצרה על שניים מן הסעיפים א-ג (לכל סעיף – 6 נקודות).

א. כתוב מה בדק אליעזר עבד אברהם בנוגע לרבקה, והסבר מה לומדים מכך בנוגע לתהליך בחירת בן זוג.

ב. (1) על פי ההלכה, אסור להטריד ולבייש אדם אחר אף שלא בהקשר המיני.

לאיזו עבירה חמורה השווה רבי יהודה החסיד את גרימת הבושה לאחר?

(2) בעל ספר החינוך כתב שבפסוק "איש אל אשת רעהו יצהלו" (ירמיהו, ה', ח') הוכיח הנביא ירמיהו את בני דורו

על שעשו מעשים שיש בהם ביטויים מיניים.

על פי בעל ספר החינוך, ציין מעשה שנהגו לעשות בני דורו של הנביא ירמיהו.

ג. מהו שְׁמָה של הבדיקה הראשונה שאישה עושה בתהליך טהרתה, ומהי המטרה של בדיקה זו?

עליך לענות על פרק שני או על פרק שלישי, לפי התכנים שלמדת.

פרק שלישי (36 נקודות)

אם למדת **פרקים א'–ו', י'–י"ד מן החוברת**, ענה על שלוש מן השאלות 11–15 (לכל שאלה – 12 נקודות).

11. מחויבויות שבין איש לאשתו

- א. מהו הטעם לכתיבת הכתובה? (3 נקודות)
- ב. (1) מהו הסכום שנכתב בכתובה של בתולה, ומהו הסכום שנכתב בכתובה של אלמנה?
(2) מהי הסיבה להבדל בין הסכומים?
(7 נקודות)
- ג. כיצד נוהגים בתי הדין בימינו בנוגע לחלוקת הרכוש בין בני הזוג לאחר גירושין? (2 נקודות)

12. התנהלותה של משפחה

- א. (1) "בן סורר ומורה לא היה ולא עתיד להיות" (סנהדרין, עא, ע"א) – הסבר מדוע.
(2) הרש"ר הירש למד מן המילים "איננו שמע בקול אביו ובקול אמו" (דברים, כ"א, י"ח) שנדרשים כמה תנאים כדי שאדם ייחשב בן סורר ומורה. כתוב שניים מן התנאים.
(9 נקודות)
- ב. הסבר מהי החובה "לקבוע עיתים לתורה". (3 נקודות)

13. קרבה בין האיש לאישה

- א. (1) מהי מצוות עונה, ומדוע היא נקראת כך?
(2) הסבר את החשיבות של מצווה זו.
(8 נקודות)
- ב. כתוב הבדל בין החיבור של זכר ונקבה אצל בעלי חיים ובין החיבור בין איש לאשתו. (4 נקודות)

14. סוגה בשושנים – קרבה וריחוק בחיי הזוגיות

- א. בגמרא כתוב: "אמר רבי זירא: בנות ישראל החמירו על עצמן...".
הסבר מהי חומרה זו, וכתוב את הטעם שלה. (5 נקודות)
- ב. "ואשה כי יזוב זוב דמה ימים רבים" (ויקרא, ט"ו, כ"ה).
המדרש שואל מדוע כתוב בפסוק "ימים רבים", הרי מדובר רק בשבעה ימים.
מהי תשובת המדרש על שאלה זו? (3 נקודות)
- ג. מה הם "שבעה נקיים", ומה האישה צריכה לעשות בימים אלה? (4 נקודות)

15. שאלות קצרות

ענה בקצרה על שניים מן הסעיפים א-ג (לכל סעיף – 6 נקודות).

א. כתוב מה בדק אליעזר עבד אברהם בנוגע לרבקה, והסבר מה לומדים מכך בנוגע לתהליך בחירת בן זוג.

ב. (1) על פי ההלכה, אסור להטריד ולבייש אדם אחר אף שלא בהקשר המיני.

לאיזו עבירה חמורה השווה רבי יהודה החסיד את גרימת הבושה לאחר?

(2) בעל ספר החינוך כתב שבפסוק "איש אל אשת רעהו יצהלו" (ירמיהו, ה', ח') הוכיח הנביא ירמיהו את בני דורו

על שעשו מעשים שיש בהם ביטויים מיניים.

על פי בעל ספר החינוך, ציין מעשה שנהגו לעשות בני דורו של הנביא ירמיהו.

ג. מהו שְׁמָה של הבדיקה הראשונה שאישה עושה בתהליך טהרתה, ומהי המטרה של בדיקה זו?

בהצלחה!